

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Anmälningsplikt för skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog samt krav för A-landsstatus i förnybartdirektivet

Er beteckning: LI2025/01288

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Skåne län vill sammanfattningsvis framföra följande gällande föreslagna förändringar i förordningen (1998:904) om anmälan för samråd enligt miljöbalken:

- Länsstyrelsen anser att de skogar som i promemorian definieras som "urskog" och "gammal skog" är en delmängd av skogar som enligt förnybartdirektivet 29.3b första satsen, omfattas av skogar med stor biologisk mångfald. Länsstyrelsen anser att föreslagna juridiska definitioner av "gammal skog" har en alltför hög detaljeringsgrad och för högt ställda tröskelnivåer. Därav följer en betydande risk att skogar med stor biologisk mångfald inte kommer omfattas av definitionen. Detta sett speciellt ur ett sydligt perspektiv med skogar i den nemoral och boreonemoral regionen men även för övriga skogstyper som kan ha en hög mångfald av naturvårdsarter såsom signalarter, fridlysta arter och rödlistade eller hotade arter, trots att skogen är påverkad av skogsbruk och inte uppfyller föreslagen definition för gammal skog. Länsstyrelsen anser därmed att det finns en hög risk att Sverige inte kommer att uppfylla kriterierna för att vara ett land med A-landsstatus om nuvarande förslag genomförs.
- Länsstyrelsen avstyrker införandet av föreslagen detaljerad definition av "gammal skog" i förordningen om anmälan för samråd. Om en definition av "gammal skog" ska införas i lagstiftningen, så bör den i första hand samordnas med hur andra medlemsländer definierat begreppet. Om detaljerade definitioner ska införas i lagstiftningen anser Länsstyrelsen

att begreppet ”skogar och annan trädbevuxen mark med stor biologisk mångfald som är rik på arter” bör definieras och inkluderas i lagstiftningen på samma sätt som urskog och gammal skog, i syfte att i förordningen inkludera alla skogliga miljöer som innehåller naturvårdsarter och stor biologisk mångfald.

- Länsstyrelsen vill betona vikten av att samordning sker mellan flera pågående utredningar och nationella och EU-initierade rättsakter som berör den skogliga sektorn, exempelvis skogsutredningen, artskyddsutredningen, miljömålsberedningens betänkande, fågeldirektivet, avskogningsförordningen och restaureringsförordningen. Utan det samlade perspektivet på alla olika delar riskerar vi att missa synergier, öka otydligheten i skogspolitiken och inte uppnå den förutsägbarhet för skogssektorn som eftersträvas.

Promemorian Anmälningsplikt för skogsbruksåtgärder i urskog samt krav för A-landsstatus

Kapitel 4:1 Det tydliggörs att samrådsplikten enligt 12 kap. 6 § miljöbalken omfattar skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog

Länsstyrelsen anser att skälen för att införa nya regler i förordningen om samråd snarare än i skogsvårdslagen, inte är tillräckligt motiverade i promemorian och ställer sig frågande till om det kommer leda till en förenkling för verksamhetsutövaren. Samrådsplikten omfattar redan idag alla åtgärder i skogen som väsentligt ändrar naturmiljön. I det fall förslaget genomförs anser Länsstyrelsen att man bör inkludera alla skogstyper som förnybartdirektivet omfattar, dvs skogar och annan trädbevuxen mark med stor biologisk mångfald. Länsstyrelsen anser också att en hänvisning bör skrivas in i skogsvårdslagen att anmälningsplikt råder enligt förordningen om anmälan om samråd.

Länsstyrelsen har i tidigare yttrande avstyrkt förslaget om att inrätta särskilt utpekade samrådsområden (SOU 2024:91).

Kapitel 4:3 Definition och kriterier för gammal skog

Länsstyrelsen anser att det är tillräckligt med de fem huvudkriterierna för att kunna bedöma förekomst av gammal skog. Dock anser länsstyrelsen att det krävs justeringar för två av de fem huvudkriterierna. Gällande första kriteriet anser länsstyrelsen att definitionen för mycket hög ålder måste sänkas för skogar i den nemorala och boreonemorala regionen. Det bör vara betydligt lägre ålderskrav än 160 år som anges i Skogsstyrelsen rapport, (2024/09). Länsstyrelsen ställer sig även tveksam till det femte huvudkriteriet eftersom skötselåtgärder i Skåne, exempelvis stubbar efter avverkning, inte går att upptäcka efter 80 år. Föreslagna kompletterande kriterier bedömer Länsstyrelsen som överflödiga, och i det fall de skulle tillämpas är bedömningen att kraven för att uppnå kriterierna är för högt ställda och riskerar att utesluta skogar med stor biologisk mångfald, exempelvis oidentifierade nyckelbiotoper, hänsynskrävande biotoper enligt skogsvårdslagen, kantzoner till vatten och skyddszoner till Natura 2000-områden. Om en definition av "gammal skog" ska införas i lagstiftningen, så bör den i första hand samordnas med hur andra medlemsländer definierat begreppet.

Kapitel 5:1 Urskog och gammal skog

Länsstyrelsen Skåne anser att det ska vara tillståndspliktigt att utföra skogsbruksåtgärder i urskog och gammal skog. Enligt remissens bedömning ska urskog och gammal skog inte avverkas för att Sverige ska vara ett A-land enligt förnybartdirektivet. Länsstyrelsen Skåne anser att föreslagen samrådsnivå inte är tillräcklig. En anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken innebär att det är tillåtet att avverka eller utföra andra skogsbruksåtgärder i en urskog eller gammal skog efter sex veckor om myndigheter inte fattat ett beslut om föreläggande eller förbud. Vilka samrådsärenden som kan hanteras för tillsyn inom sex veckor är i hög grad beroende av tillgängliga resurser hos berörda myndigheter.

Kapitel 5:2 Skog som konstaterats har stor biologisk mångfald

Länsstyrelsen delar inte bedömningen att det idag finns nationell lagstiftning eller övervaknings- och kontrollsystem som säkerställer att biomassa inte kommer från skogar med stor biologisk mångfald. Länsstyrelsen anser att det saknas övervaknings- och kontrollsystem som säkerställer att biomassa inte kommer från, för myndigheter, idag okända skogar med stor biologisk mångfald.

Länsstyrelsen anser att för att uppnå förnybartdirektivets syfte och för att Sverige ska uppnå status som A-land, måste förslaget även säkerställa bevarandet av skogar och annan trädbevuxen mark med stor biologisk mångfald som är rik på arter och inte skadad, för både kända och okända skogar av denna typ. Det är inte tillräckligt att övervaknings- och kontrollsystem enbart ska syfta till att behålla skogar som har konstaterad stor biologisk mångfald.

Som länsstyrelsen uppfattar förslaget gör regeringen ställningstagandet att skogar med konstaterad stor biologisk mångfald omfattar skogar som är formellt skyddade eller om Skogsstyrelsen fattat ett beslut med anledning av en avverkningsanmälan eller en anmälan för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken. Länsstyrelsen vill framföra att remissen inte presenterar något utredande underlag som klargör regeringens ställningstagande.

Länsstyrelsen instämmer med Skogsstyrelsens bedömning i deras slutrapport 2024/09, sid 71, att det finns en osäkerhet om vad som utgör ett myndighetskonstaterande av skog med hög biologisk mångfald inom ramen för befintlig lagstiftning och att det behöver klargöras vad som är ett konstaterande i direktivets mening.

Länsstyrelsen i Skåne vill framföra att vi i vårt arbete ser avverkningsanmälningar som är lokaliserade till områden som uppfyller kraven för att vara nyckelbiotop, utan att det framgår av anmälan att området innehar höga naturvärden. Även skogsbruksåtgärder som inte är anmälningspliktiga enligt skogsvårdslagen, såsom gallring och röjning, genomförs i bestånd med stor biologisk mångfald som är rik på arter utan att en anmälan om samråd har skickats in till Skogsstyrelsen. Det medför ofta att områden slutavverkas eller påverkas på annat sätt, exempelvis genom gallring eller röjning, med förlust av biologisk mångfald som påföljd och att Sverige får ännu svårare att uppnå åtagna internationella överenskommelser.

Länsstyrelsen anser, till skillnad från utredningen i promemorian, att nyckelbiotopsregistrering kan ses som ett myndighetskonstaterande om stor biologisk mångfald i förnybartdirektivets mening.

Länsstyrelsen vill påtala att det finns behov av en återupptagen nyckelbiotopsinventering eller motsvarande kartläggning över skogar med stor biologisk mångfald. Detta skulle stödja förutsägbarheten för markägare i sitt brukande av skogen och bidra

till myndigheternas förebyggande strategiska arbete med att formellt skydda skogar med stor biologisk mångfald. Sannolikt skulle behovet av tillsyn vid anmälan och ansökan om åtgärder skogen minska, eftersom skogar med stor biologisk mångfald i stor utsträckning redan skulle ha identifierats.

Skogsstyrelsens rapport 2024/09 (LI2024/01029)

1:1 Uppdraget

I uppdraget till Skogsstyrelsen likställs uttrycket ”sådan skog som är av avgörande betydelse för biologisk mångfald och därför särskilt skyddsvärd” med ”områden som är formellt skyddade eller är prioriterade för formellt skydd”. Länsstyrelsen vill här förtydliga att för att vi ska uppnå beslutat miljö kvalitetsmål för *Levande skogar*, är vi beroende av att markägare är beredda att avsätta skog med höga naturvärden frivilligt, i kombination med att formella skydd inrättas. Den nationella strategin för skydd av skog syftar till att det formella skyddet tillsammans med markägarnas frivilliga avsättningar på sikt ska nå upp till de svenska miljömålen och Sveriges internationella åtaganden. Definitionen och klassificeringskriterierna för uppdraget bör således inte begränsas till enbart ”områden som är formellt skyddade eller är prioriterade för formellt skydd”.

Kapitel 2.5 Förslag till definition av gammal skog

Länsstyrelsen anser att föreslaget kriterium för gammal skog, att det inte ska ha utförts några andra skogsbruksåtgärder än naturvårdande skötselåtgärder under de senaste 80 åren, inte är tillämpligt på nemoral och boreonemoral skog. En bokstubbe är borta efter 20 år och en ekstubbe efter 50 år. Det går således, beroende på bestånd, inte att påvisa verksamhet som utfördes i skogen på en tidigare tidpunkt än de kvarvarande stubbarna.

Generellt är kraven för att uppfylla gammal skog extremt höga, vilket kan leda till att skogar med mycket höga naturvärden avverkas. De idag gamla ädellövskogarna har oftast brukats med plockhuggning som medfört att kvarvarande träd har varit eller tillåtit bli så pass gamla att hotade växter, djur och svampar har kunnat fortleva i beståndet. Länsstyrelsen Skåne vill påminna om att hälften av Sveriges rödlistade arter finns i ädellövskogar, vilka utgör 0,5% av den totala skogsarealen.

Kapitel 2:9 Utveckling och tillämpning av kriterier för urskog respektive gammal skog

Länsstyrelsen instämmer med Skogsstyrelsens och

Naturvårdsverkets konstaterande att framtagandet av klassificeringskriterierna har skett under kort tid och att det finns behov av att testa och eventuellt utveckla kriterierna. Länsstyrelsen anser att kriterierna bör genomgå grundliga tester i alla vegetationszoner och skogliga naturtyper innan förändringar genomförs i lagstiftningen.

Kapitel 4.8.6 Skogar och mark varifrån biomassa inte får härröra

Under förutsättning att förslag enligt promemoria införs, instämmer Länsstyrelsen med Skogsstyrelsens föreslagna utvidgning av vilka skogsbruksåtgärder som ska anmälas för samråd enligt 12 kapitlet 6 § miljöbalken, till att även innefatta begreppet ”skog med hög biologisk mångfald”. Därav följer att även detta begrepp behöver definieras och förtydligas liksom för urskog och gammal skog. Länsstyrelsen anser att begreppet bör definieras på sådant sätt att det omfattar skogar som inte inkluderats i nuvarande föreslagna definitioner för urskog och gammal skog. Eftersom Länsstyrelsen anser att urskog och naturskog är en delmängd av skog med hög biologisk mångfald, kan det ifrågasättas om det enligt nuvarande förslag alls finns ett behov av att i en så detaljerad grad utforma definitioner och kriterier för urskog och gammal skog.

Länsstyrelsen instämmer i det som understryks på flera ställen i Skogsstyrelsens delredovisning om att Sverige för att fortsätta vara ett A-land behöver avsätta mer resurser för tillsyn och kontroll av att regelverket följs.

Bilaga 2 Naturvårdsverkets avvikande mening

Länsstyrelsen instämmer med Naturvårdsverkets meddelade avvikande mening till Rapport 2024/09, att definitionen av gammal skog ska endast tillämpas inom ramen för Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor. Det finns, som Naturvårdsverket påtalar, flera olika definitioner av gammal skog och naturskog som Sverige behöver, eller kommer att behöva förhålla sig till. Bland annat är Sverige bunden till konventionen om biologisk mångfald, EU:s strategi om biologisk mångfald, EU-kommissionens vägledning om urskog och naturskog och naturrestaureringslagstiftningen. I EU:s strategi om biologisk mångfald och i vägledningen om urskog och naturskog används begreppet *old-growth forest* som översätts till naturskog med mindre specifika krav på ålder än de som framgår av definitionen för gammal skog i redovisningen.

Länsstyrelsen instämmer i Naturvårdsverkets uppfattning att det föreligger risk för begreppsförvirring och otydlighet med remissens förslag på definition av gammal skog.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av Anneli Hulthén med naturvårdshandläggare Emma Andersson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Olof Liungman och enhetschef Helena Holmgren medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia

agnetha.alriksson@regeringskansliet.se

conny.ohman@regeringskansliet.se